

Redacția
și
Administrația
Cluj, Reg. Maria 14
TELEFON 124
Anunțurile se primesc după tarif.
Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M A N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: **Alexandru Anca.**

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Ideea națională și partidele politice

Ideea națională este un principiu.

În numele acestui principiu, sprijinitor al ființei noastre naționale, s'a purtat toată lupta pentru susținerea și întărirea românismului.

Ideea națională ca principiu politic, a fost busola, care a orientat necurmat pe conducătorii destinului neamului românesc. În numele acestei „idei“ s'au purtat războaiele, cari au avut ca țintă salvarea latinității noastre, din fața năvalei acelora ce încercau să ne încalce pământurile.

Latinitatea noastră a intrat de timpuriu într'un acut antagonism politic cu concepția asiatică a Turcilor și cu cea turanică a Maghiarilor, cari s'au ciocnit cu noi prin înclăștări armate.

Pornind dela aplicarea principiului practic al ideii naționale, domnitorii noștri au luptat, au învins. Și n'au cruțat nimic în opera de desvoltare a neamului românesc.

Dacă în Principate ideea națională s'a manifestat activ prin trănicia sufletească a conducătorilor — exceptând eclipsa veacului al XVIII-lea — în Ardeal, altele au fost condițiile de afirmare a acestei „idei“.

În Ardeal, peste munți, ideea națională s'a potențiat în sufletul țărănesc. Și și-a găsit aplicarea practică prin revoluțiile naționale ce ținteau la susținerea românismului strămtorat.

* * *

Ideea națională este un principiu politic. Este etică. Și activă.

După războiul mondial, ideea națională s'a manifestat activ numai într'o latură a sa: *mișcarea studențimei universitare*. Această mișcare a considerat că tot răul ne vine dela Evrei. Și este în mare parte îndreptățită această presupunție. Căci Evreii au acaparât aproape întreaga viață economică a țării noastre, care normal și logic trebuie, să fie pe mâini românești.

Totuși ideea națională — în numele căreia elementele eterogene de baștină să nu fie violente — trebuie trecută în doctrina tuturor partidelor politice.

Această „idee“ este chezașia victoriei în concurența cu elementele eterogene, dintre granițele noastre. Cu elementele eterogene ne aflăm într'o acută concurență pașnică. Noi trebuie să le întrecem. Să le devansăm. Căci avem cu noi predispoziții superioare tuturor neamurilor conlocuitoare, între hotarele largite ale românismului.

Suntem un stat național. Fiindcă avem ca suport țărănimea.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

Și partidele politice au datoriat să sprijinească țărănimea. Ori, țărănimea nu poate fi mai bine sprijinită, decât pornind dela doctrina etică și activă a ideii naționale.

Acesastă doctrină, pe care s'o introducă în alcătuirea programului lor, partidele politice, este de acord cu năzuința spre desăvârșirea naționalității române, a tuturor marilor noștri înaintași.

Căci o afirmare în scris, a ideii naționale au fost vederile cronicarilor noștri, cu privire la

idealurile de unitate ale naționalității române.

Iar în veacul al XIX-lea această „idee“ a fost trecută prin peana marilor noștri scriitori: *Grigore Alexandrescu, Mihail Eminescu și Vasile Conta*.

Chipul în care ideea națională s'a oglindit în scrisul acestor mari cărturari, din trecutul nostru, trebuie, să treacă în doctrina partidelor politice de azi.

Fiindcă acest fapt le lărgeste și le novează programele.

M. D.

Un teatru din Cluj în părăsire

Inițierea unei societăți pe acțiuni pentru reconstituirea unui teatru nou la Cluj.

Pe frumoasa stradă din Cluj, Mihail Kogălniceanu, se află un teatru, fost al Ungurilor, în complectă părăsire. Acest teatru impunător ca edificiu, stă într'un colț al Universității locale.

Astăzi când necesitatea propagării luminei prin opera salvatoare a scenei este atât de imperioasă; astăzi când în meleagurile Ardealului este mare nevoie de răspândirea culturii naționale, mai ales în Clujul atât de înstrăinat până în 1918; astăzi este nevoie să pornim spre o muncă constructivă.

Și prima datorie, a acelora ce se îngrijesc de bunul mers al culturii naționale, este să se gândească la restaurarea acestui teatru, care zace în părăsire. Căci din teatrul din str. M. Kogălniceanu, s'ar putea crea prin

reparație un teatru modern în adevărată accepție a cuvântului.

În acest scop ziarul „Clujul Românesc“ lansează în opinia publică o idee: *să se constituie o societate pe acțiuni, care să ia în antepriză repararea și apoi exploatarea acestui teatru.*

Toate aderențele la repararea și exploatarea acestui teatru părăsit, în folosul ridicării culturii noastre, se vor trimite pe adresa Redacției ziarului „Clujul Românesc“ Piața Unirii nr. 32 (librăria Anca) Cluj.

Aderența constă dintr'o scrisoare, prin care trimitătorul să-și indice numele, pronumele și adresa precum și suma cu care ar fi dispus să contribuie.

Redacția ziarului
„Clujul Românesc“

Lumină în chestiunea Uzinei Electrice din Cluj.

În chestiunea uzinei electrice din Cluj, pare, a se face lumină.

Consiliul orașului, sătul de comisiuni etc., a găsit de cuviință că această chestiune, care angajează interesele economice ale orașului pe un timp de 25 ani, merită să fie tratată în vederea și auzul tuturor. Pentru caracterul public al acestor discuțiuni publice, meritul îl are dl dr. Utalea, primarul Clujului, și îl rugăm ca și în viitor să persiste în a consulta opinia publică, în chestiuni vitale ca aceasta și a nu se lăsa influențat de interesați, nici de terorizarea unor factori politici, cari tind a stăpâni aceste meleaguri.

Din consiliul ținut în mod public în această săptămână s'au degajat următoarele concluziuni:

a) Că contractul încheiat la 23 Febr. 1925 e oneros (după însăși declarația dlui Primar).

b) Că activitatea comisiunilor nu a dat roadele cuvenite și că chestiunea trebuie tratată în mod public, ca toți factorii competenți să-și spue cuvântul.

Ideea comercializării uzinelor prinde tot mai mulți aderenți. Un proiect elab-

borat de dl Ing. T. Dragoș, a fost supus dezbaterii, fiind însă neclar și cu lipsuri de fond și formă, a rămas să fie amendat, pentru a putea forma baza unei eventuale discuțiuni.

Dl Ing. Vasile Roată, directorul uzinelor, a reprezentat părerea că exploatarea în regie proprie ar fi cea mai avantajoasă.

Nu împietăm cu nimic asupra soluției ce se va da în această chestiune.

În numele opiniei publice cerem însă, ca această chestiune să fie tratată în mod public, ascultându-se toți factorii competenți, fără considerare la interese de partid, pentru a se găsi soluția care să împace interesele viitoare ale desvoltării economice ale orașului, ținându-se socoteală de puterea de contribuție actuală a cetățenilor acestui oraș.

Celor ce au contribuit la luminarea acestei chestiuni, cu proiecte, și la constituirea ei pe baze reale, li-se cuvine întreagă recunoștința opiniei publice.

* Imprimare Advocățiale la librăria Anca.

La Deva și la Sinaia

Duminea trecută, a avut loc la Deva, adunarea partidului liberal. La această adunare, au participat miniștrii, cărora le-a vorbit părintele Piso.

Adunarea dela Deva, a demonstrat frunțașilor liberali, că aderența față de partidul dlor, a marilor mase populare, este cât se poate de slabă. Căci în afară de prefecti și primari, a participat foarte puțină lume, care să demonstreze simpatia sa față de partidul liberal.

Tot în aceeași zi, s'a cinstit și amintirea marelui Tache Ionescu printr'un parastos la Sinaia. La acest parastos, au luat parte vre-o 600 de intelectuali, cari au arătat tuturor, cum înțelege neamul românesc să prăznuiască cinstirea memoriei aceluia care a fost Take Ionescu. Cu ocazia parastasilor au vorbit mai mulți frunțași politici, arătând opera constructivă pe care a făcut-o marele răposat, pentru neamul românesc.

Strada Regele Ferdinand

În atenția primăriei.

Strada care duce la gară, Calea Regele Ferdinand, înoată în praf. Timpul secetos, aerul veșnic uscat au fost tot atâtea cauze ale colbăirii orașului nostru.

Știm, însă, că Primăria a cheltuit o mulțime de bani, cu cumpărarea automobilelor, cari să stropescă străzile orașului. Și nu putem atribui altui fapt, praful de pe strada Regele Ferdinand, decât împrejurării, că această stradă nu este stropită în mod regulat.

Deaceea, cerem Primăriei orașului nostru, să aibă toată sollicitudinea, când este vorba de a mântui Clujul, de praful care nu propagă decât boli moliptoare. În special această stradă să se stropescă din oră în oră.

Grădina botanică din Cluj

Sub oblăduirea distinsului profesor botanist Dr. Al. Borza, s'a renovat grădina botanică din Cluj, care se află în strada Pasteur No. 9.

Așezată într'unul dintre cele mai pitorești colțuri ale Clujului, această grădină a fost amenajată potrivit celor mai desăvârșite concepții moderne.

Vizitând grădina botanică a orașului nostru, poți prinde suflul întreg al vieții vegetale, conturat în toată varietatea sa.

Joi după amiază sub clarul unei zile frumoase de Iunie, dl prof. dr. Borza a inițiat pe reprezentanții presei, în tainele vieții plantelor, pornind dela adâncă cunoaștere a chipului în care se naște, se desvoltă și se stinge flora.

Plantele sunt grupate în grădină în mod sistematic, după familii și regiuni.

Cutrerând grădina, ai în față, viața vegetală a întregului continent, sintetizată prin tipurile de plante reprezentative.

În acest așezământ de cultură științifică nu numai studenții pot găsi prilejul unei specializări desăvârșite, dar și publicul clujean, are puțința, de a prinde ceva din taina vieții pământului nostru.

Deaceia recomandăm publicului clujan să viziteze grădina botanică din str. Pasteur No. 9, pentru o cât mai desăvârșită, orientare asupra muncii științifice ce se depune în acest așezământ de cultură și pentru valoare instructivă a grădinii însăși.

Faptul că orașul nostru, are astăzi o frumoasă grădină botanică, care poate sta alături de oricare alta din occidentul Europei, se datorește priceperii tehnico-științifice în ramura botanicii a dlui prof. dr. Al. Borza, precum și destoiniciei cu care a înțeles să lucreze dl prof. Borza, secundat în opera sa constructivă de către dl Görtler, grădinarul-șef, om de o adâncă înțelegere a chipului în care se organizează o grădină botanică după principiul moderne.

Serbarea

de sfârșit de an al școlii normale de fete din Cluj

Duminea trecută, a avut loc în sala de gimnastică, în cadrele unei adevărate sărbători școlare, serbarea de sfârșit de an a școlii normale de fete din localitate, școală ce stă sub oblăduirea distinsei și harnicei directorate care este d-ra Jeana Gabor.

Serbarea a început cu slujba liturghiei. După oficierea serviciului divin, școala de aplicație, afiliată școlii normale, a executat mai multe coruri.

Apoi, corul școlii normale sub conducerea d-nei *Angela Ionescu-Dragnea* a executat sub bagheta distinsei profesoare de muzică a acestei școli: „Imn Studentesc”, „Dor de sat” de Dinicu și „Toamna”. Aceste trei coruri au impresionat adânc asistența, prin caracterul artistic cu care au fost înfonate, grație abilității muzicale a profesoarei.

Deasemenea au plăcut foarte mult frumoasele jocuri executate de eleve sub conducerea d-nei profesoare *Raina Mateescu*, care a marcat o înțelegere reală, a importanței educației fizice.

După serbare, numeroasa asistență, a vizitat expoziția de lucru a școlii, organizată cu mult gust estetic de către harnica profesoară d-ra *Nicoară*. Căci, dacă în sala de gimnastică s'a putut vedea progresele realizate de eleve pe tărâmul muzicii și al gimnasticii, în sala de expoziție orice vizitator a putut constata munca constructivă ce se depune la această școală. Tot în sala de expoziție, au fost așezate și diferite împletituri și obiecte pirogravate, executate sub conducerea profesoarei de lucru manual: d-ra *N. Mihalca*.

Toată lumea a plecat plăcut impresionată de progresele ce le-a realizat elevele școlii normale — în cea mai mare parte copile de săteni — grație muncii ce o depune corpul profesoral, de sub conducerea d-rei *Jeana Gabor*.

— **Consiliul orașului Cluj** în ședința dela 26 l. c. a luat dispozițiunea ca vânzarea atât de angrășiți cât și de detaiști și streini a fructelor și legumelor pe piețele Clujului să se poată face în detal în zilele de lucru până la ora 12 iar Dumineca și sărbătoare până la ora 9. Revânzătorii nu pot cumpăra decât numai după ora 9.

Către dnii Ingineri! A sosit hârtie fină calc și de desemn la librăria Anca.

Cărți noi.

„La robe sans couture“

de Leon Thevenin.

Pentru noi românii, este un roman de o importanță capitală. Leon Thevenin, care a trăit în mijlocul nostru, care ne-a cunoscut și ne-a apreciat, își brodează romanul său, pe una dintre stările profesionale existente în România.

Un tânăr francez, ca religie catolic, venit la noi în țară, se îndrăgostește de o româncă, crescută în doctrina bisericii răsăritene. Cum aceste ipostasuri profesionale constituie pentru căsătoria lor un impediment, găesc soluția tranzitorie în biserica unită, catolică ca fond și răsăriteană în formă.

Nu este de competența noastră a ne pronunța asupra justetei tezei dlui Leon Thevenin. Asupra faptului dacă biserica unită este cea mai mântuitoare sinteză între Occident și Orient.

Ceeace știm, însă, este faptul că acest roman atacă una dintre cele mai delicate probleme, care este cea confesională. Și d. Leon Thevenin găsește chiar cuvinte de apreciere la adresa bisericii unite din România.

Noi recomandăm romanul „La robe sans couture”, marelui public, care-l va gusta și-l va aprecia.

Bibliografie.

Biblioteca „Presa Bună” ne trimite la redacție următoarele cărți pe cari le recomandăm marelui public:

Trandafirul istorioară morală de Cristofor v. Schmid;

Ouăle de Paști istorioară morală de Cristofor v. Schmid;

Cea mai bună moștenire istorioară morală de Cristofor v. Schmid;

Gologani și galbeni istorioară morală de Cristofor v. Schmid;

Răzburarea mercedarului povestire din veacul al 13-lea de P. Anton Huonder S. J.;

Prizonierul corsarului de F. S.;

Sclavi Sultanului istorioară din Constantinopoli din veacul al 17-lea de P. Iosif Spillmann.

Aceste lucrări sunt traduse într-o românească corectă și procură lectorului clipe de frumoasă recreație.

Informațiuni

— **M. L. Regele și Regina** vor pleca într-o călătorie în streinătate. Vor vizita mai întâi Parisul și apoi și alte centre însemnate din Franța și Anglia.

— **P. S. S. Grigore Comșa**, noul episcop al Aradului a fost sfințit la Sibiu.

— **P. S. S. Episcopul Iuliu Hossu** al Gherlei a făcut o vizită canonică în eparhia Reteagului unde a oficiat sf. liturghie și a vizitat pe văduva marelui folklorist român care a fost I. P. Reteganul.

— **Dr. I. Stroia**, fostul protoereu al Sibiului, a fost numit episcop militar de către guvern și investit la Sinaia.

— **DI Liviu Rebreanu**, cunoscutul romancier, a fost ales președinte al Societății Scriitorilor Români (S. S. R.)

— **Serbările dela Brașov** cu ocazia jubileului liceului de acolo vor începe mâine. Din partea ziarului nostru va participa dl Al. Anca, directorul ziarului „Clujul Românesc”.

— **În Grecia.** Cărmuirea Greciei s'a schimbat, venind una nouă care să facă o unire cu Iugoslavia.

— **Citim în Ellenzék:** că Consiliul orașului Cluj a donat la 3 bănci românești din Cluj suma de un milion prin aceea că suma rezultată din urcarea prețului curentului electric cu 66%⁰a depus-o la aceste bănci.

După informații personale am constatat că sumele acestea s'au depus numai provizoriu la aceste bănci fiindcă consiliul orășnesc le are la dispoziție oricând. Așa că termenul de depunere este de azi pe mâine. Scopul nu a fost fructificarea banilor ci numai ca să nu stea în casieria Primăriei. Nu știm dacă pe lângă aceste condițiuni alte bănci ar fi acceptat primirea banilor și dacă ar fi prezentat o adevărată garanție.

— **Gheorghe Bănuțiu** artist al teatrului național din Cluj a încetat din viață la Caransebeș în ziua de 10 Iunie.

— **O mare expoziție de vite** se va deschide în 20 Septembrie la Timișoara la care vor participa județele: Hunedoara, Arad, Caraș-Severin și Timiș-Torontal.

— **Episcopatul gr.-cat. din Gherla** publică concurs pentru primirea în cler a tinerilor absolvenți de liceu cu termenul de 16 Iulie a. c.

— **Petrecere populară** va avea loc în ziua de 29 Iunie în comuna Pătrăuți jud. Suceava. Venitul este destinat societății de lectură „Vitorul” susținută de sătenii acestei comune.

— **Regele Italiei își mai mărită o fată.** Princesa Mafalda s'a logodit de curând cu Principele Filip Carol de Hessa, nepot al fostului împărat german Wilhelm. Mireasa e de 23 de ani, iar mirele de 29.

— În zilele de 28, 29 și 30 Iunie s'a hotărât să fie în București o adunare a agenților sanitari din toată țara.

Grăbiți la Restaurantul

Esperanto

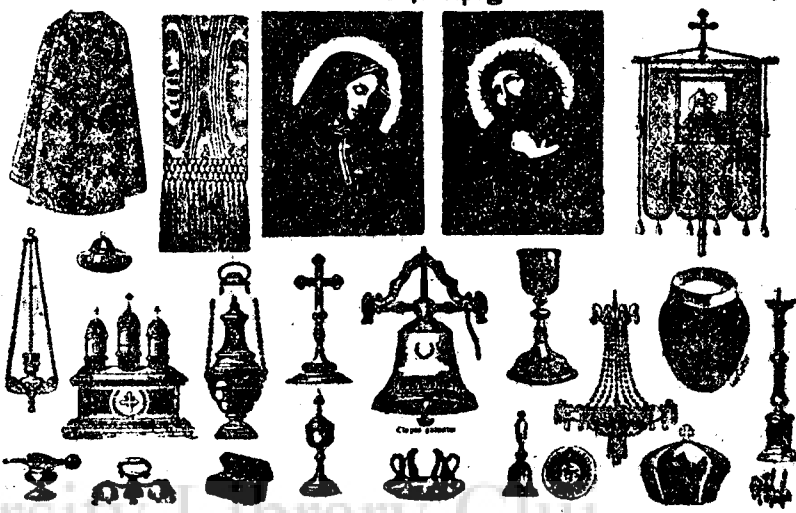
Abonament lunar 990.

Cupoane de mâncare.

Grădina de vară.

Cea mai mare firmă românească din Ardeal Alexandru Anca, Cluj

Fabrică de clopote. Mare depozit de Ornate, Icoane și cărți bisericești. Fondat 1908. Mare Librărie și Tipografie. Fondat 1908.

Nou! O nouă Carte de Rugăciuni. Nou!

Cu onoare Vă anunțăm, că am pus sub tipar în ediția mea, și va apărea în curând cea mai nouă și împrejurărilor actuale cea mai potrivită carte de rugăciuni, învățături creștinești și cântări, intitulată:

„CĂRAREA FERICIRII“

întocmită din cărțile rituale a Bisericii din orient și alte cărți de pietate de *George Mânzat* preot în Dej, cu aprobarea Preasfințitului Domn Dr. Iuliu Hossu episcop și a Ven. Ordinariat de Gherla sub Nr. 581—1925.

Această carte de un conținut bogat e întocmită astfel, încât să poată servi spre îndestularea lipselor sufletești a credincioșilor de toată categoria.

E cea mai potrivită carte pentru elevii din școlile medii, normale, primare, școlile de adulți și de meserii, pentru cantori, militari, poporul de rând dela sate și orașe de ambele confesiuni.

Intelctualii noștri iubitori de biserică, vor afla în urmă într'ansa, cartea cea mai acomodată pentru trebuințele lor sufletești, iar damele pe lângă tot aceea ce nobilitează și înfrumusețează sufletul unei femei, — vor putea avea cartea cea mai elegant executată dintre cărțile de rugăciuni românești apărute până acum.

Conține capitolele următoare:

Despre rugăciuni. (Învățături).
Rugăciuni de dimineață.
Rugăciuni la Măneacă.
Despre S. Liturghie. (Învățături).
Rugăciuni la s. Liturghie.
Urmarea s. Liturghiei.
Rugăciuni la Însărat (vecerne).
Rugăciuni de seară.
Despre Taina Pocăinții. (Învățături).
Rugăciuni înainte și după Mărturisire. Cei șapte ps. penitențiali.
Despre s. Taină a Cuminecăturii.
Învățături despre s. Taină a Cuminecăturii.
Meditație despre s. Cuminecătură.

Rugăciuni înainte și după s. Cuminecătură.
Rugăciuni ocazionale.
Cinstitul Paraclis a Pr. V. Maria.
Canon de mângâiere către Domnul Nostru Isus Hristos.
Troparele și condacele Învierii.
Troparele și condacele sărbătorilor.
Pricesne.
Troparele morților.
Colinzi și cântece de stea.
Viersuri la morți. (Viersul lui Lazar... Cu lacrimi și fiori.
Cântare de smerenie către Domnul Nostru Isus Hristos.

Se pregătesc în următoarele ediții (legături):

Legată în hârtie fină broșată bucata Lei 50.—
Legată în hârtie tare carton bucata „ 65.—
Legată în pânză fină cu cruce aurită bucata „ 120.—
Legată în Piele Lux și tipărită pe hârtie velină buc. „ 240.—

În interesul propriu rog să faceți comanda de pe acum deoarece se pregătesc în număr limitat.

La comenzi până la 10 exempl.

primiți 5%⁰ rabat reducere.

Cu stimă

Alexandru Anca

librar — Cluj.

Preț Curent pentru Ornamente bisericești:

Odăjdii (Vesminte preoțești) constând din:

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Măneacă, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calități deosebite cu prețul de 8000—25000 Lei.

Prapori:

în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu

două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză [chipul după dorință] are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argințiu prețul unui prapor dela 3000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 200 Lei anticipativ.

La restituirea mustrelor să predau banii.